

ANY IV

NÚM. 134

BARCELONA 20 MARS 1891

P. Ferrer

SANT JOSEPH

s c'á que 'l día de Sant Joseph, havia de declarar-se festa de precepte. Lo estrany es que s' hagi tardat tant á fer-se la declaració.

Si no es tan vell com l' aná á peu, ho es tant com l' aná en burro, que

De *Josephs*, Joans y ases
n' hi han en totes las casas.

Ab aixó, si en *totas las casas*, com diu lo ditxo, s' ha de celebrá, s' imposa la festa.

¡Que si n' hi ha de *Josephs*! Mirin: á Catalunya solament, lo celebran tots los homes que 's diuhen Joseph, Josepet, Pep, Pepet, Pépis, Josepó, Pó, Pepus, Jep, Jepet y no sé quants més; y totes las donas que 's diuhen Josefa, Pepa, Pepeta, Pona, Poneta, Josefina, Jepa, Jepeta y una pila d' altrás. Sense contar ab los cataláns que, creyentse que 'l catalá no fa fi, s' anomenan, Pepe, Pepito, Josefito, José María, Pepillo, etc.

Ara, no 'ls vull dir res dels que sense dir-se cap d' aquestos noms lo celebran, com son los fusters, ofici molt estés, que tenen per patré al Gloriós Patriarca; y molts casats qual patrocini 'ls hi vé que ni pintat.

L' Emperador Napoleón, que entre las várias qualitats que tenia era molt aficionat al epigrama, veyent lo que passava en la Còrt de Carlos IV y de Fernando VII, y preveyent lo que passaria en la de Isabel II, va volguer que 'l rey d' Espanya 's digués Joseph, y 'ns ne va posar un d' aquest nom, á qui 'ls espanyols no volgueren, potser per considerarlo massa epigramátich.

Vegin si ab tot aixó, no hi havia motius de sobras porque l' any passat se declarés festa aquesta diada.

Lo particular es, que ab los molts Papas que hi ha hagut, que ab l' actual fan doscents y hú, cap s' anomeni Joseph, essent aixís que moltíssims d' ells al entrar en lo papat se cambian lo nom. No puch atribuir aquesta particularitat, sino á que com los Papas no pòden ser casats, deuen creure que dir-se Joseph no 'ls hi escauria. Si no fós per aixó, de segú que algún dels Vicaris de Cristo hauria adoptat lo nom del espós de María.

Lo que no sé esplicarme es lo motiu porque en lo día de Sant Joseph s' acostumi á menjar matóns de monja. Moltes vegadas hi he rumiat. Passant lo 19 de Mars, per devant de las casas ahont vénen matóns de monja, veyentne aquella renglera, adornats ab violas, m' hi deturava, contemplava la seva forma y 'l seu color, pensava ab lo seu nom y ab las sustancias de que 'ls fan, y no podia ni he pogut may lligar caps sobre lo que té que veurer Sant Joseph ab los matóns de llet d' atmet llas.

Si algún dels meus lectors ho sab de bona tinta y vol ferme l' obsequi de dir-mho, li agrahiré l' atenció, porque jo ab aquestas cosas m' hi entabano y no 'm convé per la salut.

Avuy no; avuy no 'm diguin res, porque tinch tants Peps y Pepas coneguts, que ni que 'm fés á bossíns podria complí ab tots. A n' aquest fi he escrit aquestas quantas ratllas, per no descuidarme de felicitar á ningú.

Aixís es que tots los que celebran aquesta diada, ja per rahó del seu nom, ja per la seva professió, ó ja pel seu estat, poden donarse per aludits: que las logrin felissas.

CONRAT ROURE.

LES GESTES DEL COMTE NYIGO

(Poema humorístich)

Conclusió del Cant según

VII.

—Ahont es l' apotecari? exclama ab rábia lo Comte, esperonant la noble béstia—
Si 's trova 'l ficaréu dins d' una gábia...
'ls demés... ¡mórien tots! ¡ni un sol ne réstia!
¡Reculliu llurs tresors!.. Eixa ordre sábia obehida al instant, fou sens moléstia.
E l' exércit cristiá aprés lo carnatge va entregarse furiós al vil pillatge.

VIII.

Los fruyts d' aquell combat grans ne sigueren;
Una quartera d' or; cent trenta espases;
cent gúmies é coltells qu' allí 's prengueren;
noranta quatre poltres com á cases;
quatrecentes babutxes que 's perderen;
un penó foradat é disset ases...
arreus de cavayler de tota mena...
Morts é ferits .. ¡una sabata plena!

IX.

Tot lo boti al Castell, dugué al brau Comte é vist lo resultat de llur victoria,
emprengué les conquestes per son compte
ab l' afany de deixar nom en la historia.
Ab llurs tretze soldats baixantne prompte
per la serra é la vall conqueri gloria
é guanyá tants botins ab llurs mesnades
¡qu' ha posat al Encant quatre parades!

X.

La vila d' Agrafel, del Ebre á vores
n' era musulima encar é á ses muralles
dugué 'l Comte, llurs armes guanyadores
en cent gestes, victories é batalles...
Assaltá los seus murs é á les hores
los alarbs ja *perderen les agalles*
é lo Comte va entrar á dins la vila
á coll-y-bé del Kaid ¡*Marcial Motxila!*

XI.

Aprés d' aixó marxá fins á Daroca
é seti li posá ple de coratje. .
Mes lo Kaid daroquí, qu' era un tanoca
no li volgué rendir plet y homenatge
Primer finí lo pá, després... la coca
é va rendirse al fi. Posá esclavatje
al Kaid gran seductor de baylarines
qu' ara enllustra, del Comte, les botines..!

XII.

Aixís en mil victories é conquestes
lo Comte Nyigo brau, deixá sentada
llur fama de valent, que tantes gestes
li porten desd' antich acreditada...
Cansat de tot al mon; cansat de festes
cansat lo cos é l' ánima cansada...
va tornar al castell de «Butifarra»
anyorant sa muller é sa guitarra...

Seguirá.

UN PETARDO

(CASI HISTÓRICH.)

SENYORA Llúcia!.. || Senyora Paula!!...

||| Senyora Pepaaaa!!! —

— ¡Reyna Santíssima!.. ¿qué vol?

— ¿Qué hi há?.. ¿Per qué crida?.. —

— ¡Y quin escándol!.. ¿Y are? —

— ¡Ay, desgraciadas de nosaltras!.. No vagi pas al carrer!.. ¿sent?.. || No baixi pas per l' escala!..

— Pro, ¿per qué? ..

— ¿Qu' es?..

— ¡Tota m' esgarrifo!..

— Ay!.. En lo replá de baix hi ha un cartutxo de *dilamita* com una xeringa...

— Qué 'm diu?..

— Ja ho sab ben bé?..

— Lo que sent... Miri, 'l carré es plé de gent... ¡Ay, si arriba á esplotar!..

— ¡Aquesta casa s' *arbola!*..

— Pero ¿que hi há algún *gordu* en aquesta escala?..

— ¡Ay, no ho sé!.. Déu ser per' aquell de dalt del quart pís qu' escriu á la *Bolsa*...

— ¿Vol dir?..

— Si senyora, sí; perque també fá versos...

— ¡Aixó es horrorós!..

— Ay!.. com ho farém...

— Cuiti; cridém sccorro á la gent del carrer...

— Que vagin á buscar un municipal...

— Sí, sí... perque ja déu está á punt de petar...

— ¡Ay, 'l méu marit que no vindrá fins á las nou tocadas!..

— ¡Pobres fillets méus qu' encare son á estudi!..

— ¡Ay, la méva *prenda* que no la veuré may més!.....

(Plors, gemechs, crits, desmayes, desesperació general de totas las vehinas de la escala.)

— *A ver, donde está aixó.* —

— ¡Ay, senyor *Cuan*... no s' hi acosti aixís...

— Miri que ja fuma... No 's vulgui *sulsidá!*

— Vagi ab *tiento* per la mort de Deu!..

— No fassi patir la gent...

— *Pero no veo rés.* —

— Allí... allí... en aquell recó fosch...

— ¡No 'l toqui pas, desgraciat!

— Esperis, homel!..

— ¡Aaaaay!

— ¿Que ja 'l té?..

— *A ver con la claró... No sé... parece un canó... está todo envuelto de fil-ferro... Y en verdad que está cargat... (fentlo sacsejar.)*

— Sí, que ho es, sí...

— Algún mal' ánima...

— ¡Y se 'l fica á la butxaca!.. Pró, ¿qué fá, senyor *Cuan*?..

— *A ver, paso...*

— Fuig, criatura de Deu...

— *Ya no hay perill ahora.*

— ¡Ay, gracias á Deu!..

— De quin' una 'ns hém escapat...

— Ha estat un miracle del cel...

— Ja pot dirho, ja...

Lo senyor *Cuan* (municipal) se presenta al govern civil ab lo que semblava tament un cartutxo de dinamita, y, del exámen *químich* de las sustáncias que 'l famós canó contenía, segóns los perits, vá resultar qu' era un canó de canya aprofitat d' un tros de mánech d' escombra, d' un pam de llargada, plé d' agullas de cusir matalassos, ab un tap de paper d' estrassa que surtía del forat com una metxa y qual canó estava entrotllat de fil-ferro perqu' estava esquerdat y no 's perdessin las agullas.

A la *qüenta*, li vá caure en lo replá de l' escala al aprenent del matalassé baixant del terrat ahont refeyan uns matalassos per la senyora del quint pís qu' era la que vá promoure tot l' escándol.

La premsa de la capital, al següent día, en la Secció de "Sucesos", deya: "Por los agentes de la autoridad fué recogido ayer tarde un enorme *petardo* que una mano criminal había colocado en el rellano de la escalera de la casa número.... de la calle de la *Corripia*, en el preciso momento de estar ya encendida la mecha. El consiguiente susto de los vecinos fué mayúsculo."

De modo que 'l verdader *petardo* vá ser en las redaccions dels diaris

¿No 'ls ho sembla?

J. BARBANY.

EXTREMS

I

Lo mes comensa,—¡quina tabola!
tinch setze duros—vaig cobrá ahí,
demá m' escapo—de la oficina;
curta es la vida—¡vull divertim!
Cap á Vallcarca—ó be á Pedralbes
ab la xicota,—¡que estaré bè!
Bueno es el mundo,—¡si, bueno, bueno!
es á dir *bueno*,—quan hi han diners!..

II

Lo mes s' acaba—¡quina tristesa!
la dispesera—diu vol cobrar,
y á mes lo sastre—la planxadora...
¡veyám si al últim—me pegarán!..
Cobro vint duros,—y 'n dech quaranta,
y ja 'ls inglesos—no esperan mes!
Malo es el mundo,—si, malo, malo...
es á dir *malo*,—sense diners!..

A. LLIMONER.

EPIGRAMA

—Diputat vol se 'n Magí
—¡Mes, si no té cap diné!
—¡Per aixó donchs ho vol sè,
perque així 'n podrá tení!

ANGEL SALABERT.

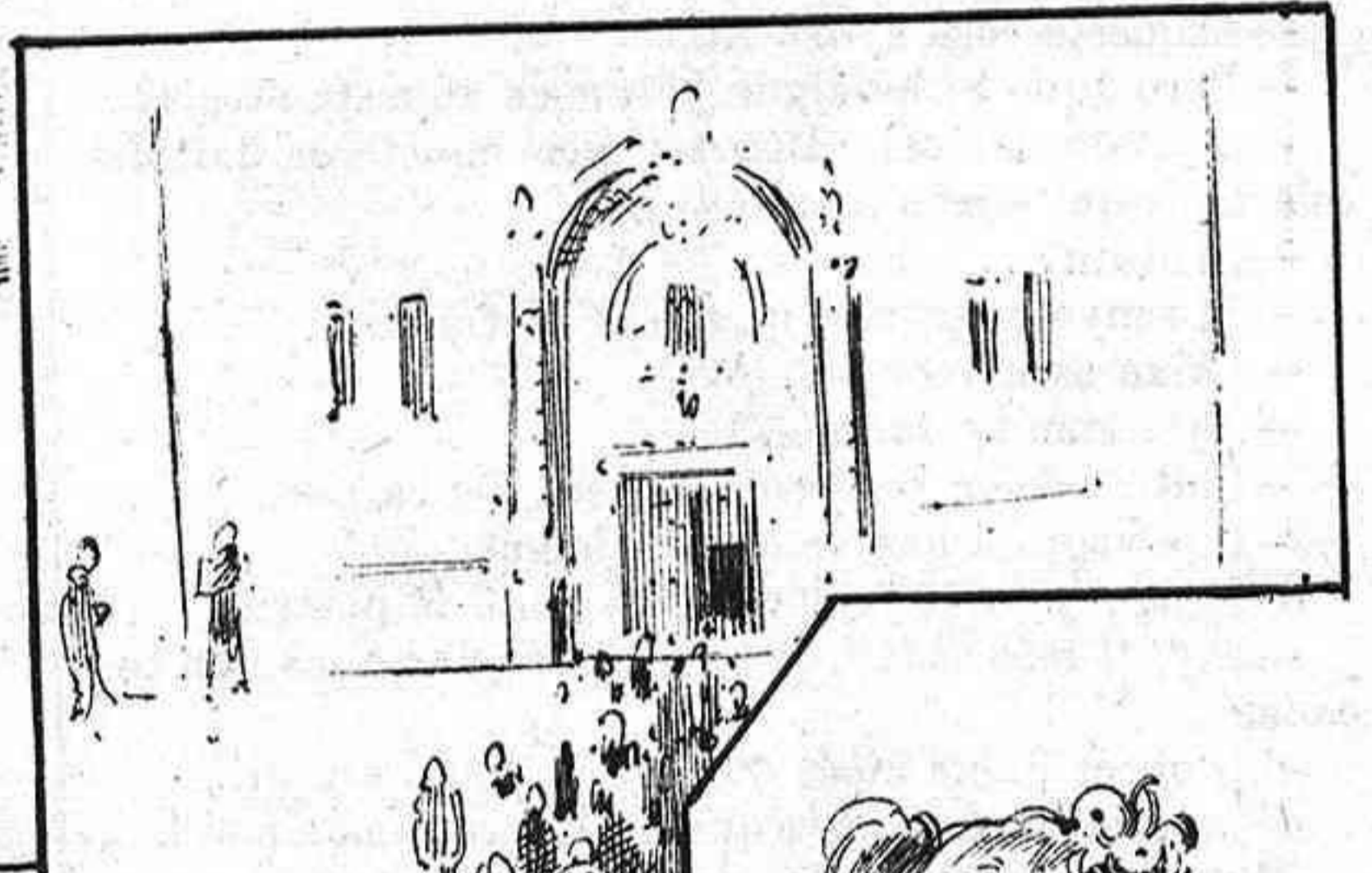
QUARESMA

Efectes del menjá de peix, al cap de duas horas.

Al cap de tres horas.

Jo, encara no dejuno.

Ab tot fervor se 'n van á senti 'l sermó de mossen Nofre.

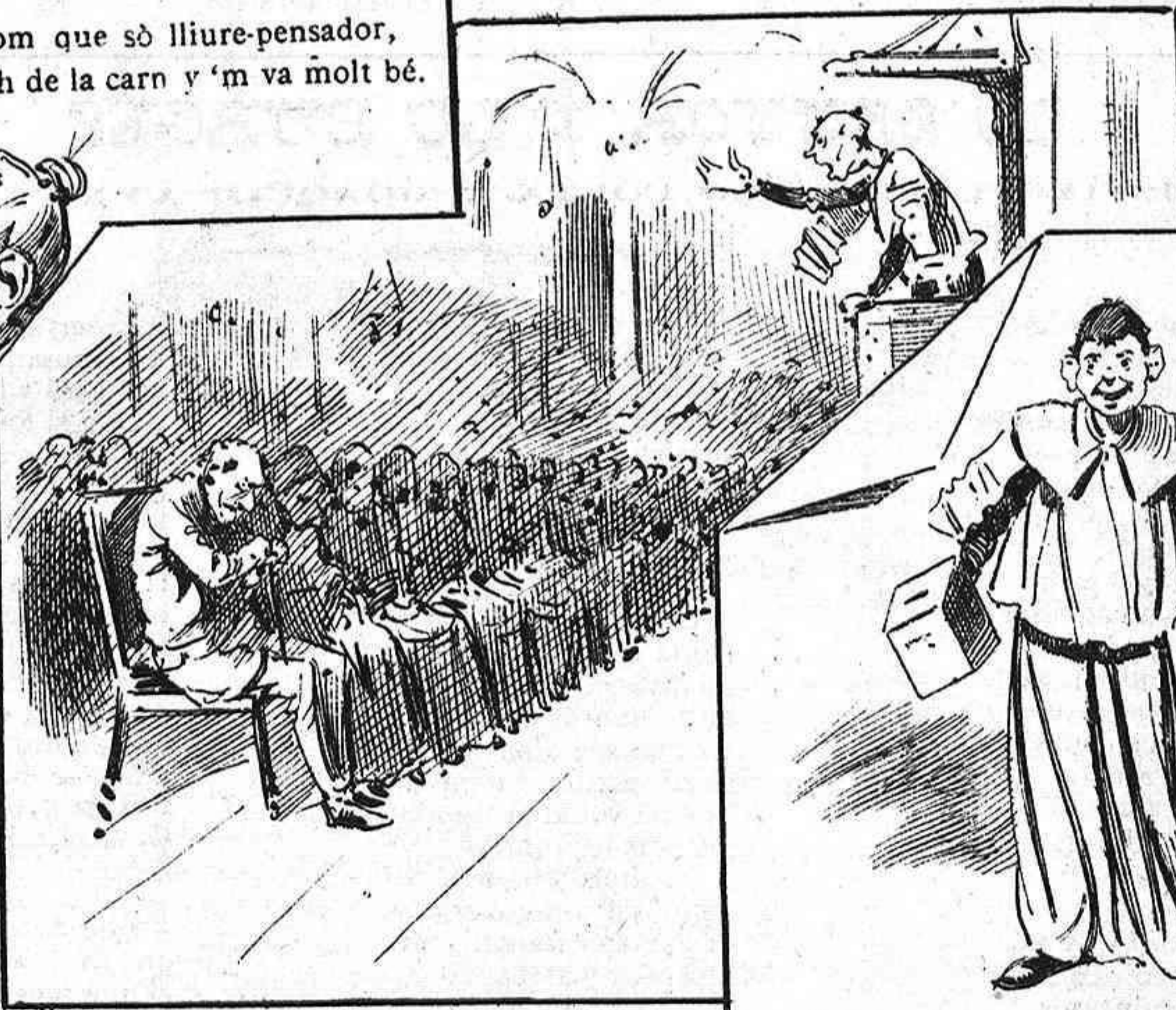

Si bé es día de peix, com que aixó no sería barrejar, si 'm deixés agafarmhi, no somicaria com la criatura.

Com que sò lliure-pensador, no 'm moch de la carn y 'm va molt bé.

Jo, fa molt temps que sí.

Ab tot fervor escoltan lo sermó de Mossen Nofre.

Per las ánimas.

DE LA FONT GROGA AL PARNÁS

VIATJE LITERARI, CRÍTICH, HUMORÍSTICH Y ANALÍTICH SENSE ORDRE NI COMPÁS.

ACABAMENT DEL CAPÍTUL VUYT

Més avans es precis —com diu lo Mestre— (1)
que consulti sas formas qui ambiciona
héroe ser en *poética palestra*
guanyant lo premi que al *ingeni* 's dóna;
Si li manca *bon gust*, si no es prou destre
y la *fácil soltura* no l' abona,
que no lluyti es millor, sent la prudencia
la base principal de la Ciencia.

Puig es trist que un pigmeo, que 'l cor l' enganya
fentli creure que té forsuts los brassos,
desafíhi á un gegant, que ab molta manya
aixís que dóna l' imprudent dos passos
li agafa ab una ma la estreta ganya
y ab l' altra ab fúria li esmicola 'ls nassos,
obligantli á besar la pols de terra
sols en cástich de haberli mogut guerra.

¿Veus dintre d' aquest llach tants *ánechs gansos*
que passen rebejantse horas distretas?
son *versistas* imbècils, autors mansos
que 's donavan lo títol de poetas,
mes *Apolo* discret no vol *romansos*,
coneixent tot seguit sas malas tretas
en remull aquí 'ls té, tant nit com día
perque aprenguin lo qu' es la *poesia*.

Mira, mira, pobrets com alatejan
de volar desitjosos, pero 'ls manca
no la intenció, l' esprit, y en vá forsejan
per fugir d' aquest líquit, que aquí 'ls tanca,
las alas estenent, lo vol ensejan
més sa *ploma* mateixa 'ls entrebanca
y á tot' hora—¡Llors! ¡Llors! cridan ab ira,
en tant Polimnia (1) *rabaquets* 'ls tira.

Are dónam la má, que aquí comensa
l' atrevida ascensió, ten compte ahont posas
los peus, ja que un hom cau quan menos pensa
sent las pedras com son tan relliscosas.
—Tinch pór, Pere, tinch pór— Tota pór llensa,
¡apa! cobart, amunt, si moltas cosas
desitjas sapiguer, forsa es que trasquis
per mes qu' entre barranchs tot tú t' atasquis.

—¡Ay Pere, estich rendit, reposém Pere
tan sisquera un moment—¡Ala, caminal!
—tinch los peus tots llagats y 'm desespera,
¡cada roch es per mí cruenta espinal!
—Donchs paciència, qu' es lluny la carretera.
—Volém, Pere, volém, que 'm desatina
no poguer reposar, miréus que 'm moro!
¡ay Rambla de las flors! y quant t' anyoro!

JOSEPH M.ª CODOLosa.

Seguirá.

1 Una de las nou musas.

1 Horaci, en l' art poética.

LO SENYOR Y LO BURGÉS

AL DISTINGIT AMICH LO POETA 'N JOAQUÍM AYNÉ RABELL

Lo senyor Ramón,
té diners en gran,
casas á desdir,
horts, vinyas y camps,
cotxes de gran préu
y pochs mal-de-caps.

Ell, al deu per cent,
deixa capitals:
de la Bolsa 'l joch
sempre li ha agradat
y per xó 's permet
sovint, pendrehi part.

Ell tè per costum
no aná al café may,
que troba mellor
el que á casa 's fá.

Diu que dels tallers
lo brugit vibrant,
no 'l pot resistir;
l' hi fá molt de mal.

No 's dedica á rés,
com si, tenínt rals,
fos de precisió
viurer com alarb.

Si á n' éll lo imitès
lo actiu industrial,
l' obrer espanyol
treuria 'n bon *nap*;
mes es don Ramón
tot un hicendat
y aquí 's parla d' éll
ab respecte gran.

Lo senyor Feliu,
conta ab molts diners
guanyats del trevall
en lo honrós concert;
y es tal son afany
de no perdre 'l temps,
que ha voltat ja 'l mon
per tots los indrets.

Té títols y honors
de més d' un govern:
de carácter franch,
espansiu y atent,
acusen sos mots
notable saber.

En sos fets, actiu,

llest, en sos quefers,
no reposan may
son geni y llur seny;
y com si fos poch
lo trasbals que té,
sentint pel trevall
un amor inmens,
fábricas de taps
establí ab acert,
hont s' hi guanya 'l pa
un sens ff de gent;
mes l' obrer, en pach,
diu qu' es un burgés
que de llurs suors
viu, y se manté;
y es mal vist de molts
y malehit de cent.

Que bé un ditxo diu,
qu' en lo mon aquest,
el que més hi fá
es qui més hi pert!

FRANCESCH MARULL.

D. Pere Tintorer y Segarra

DESDE 'l dia 12 de Febrer del any 1814, en que 's efectuá son naixement en la capital de Mallorca, als 11 del mes y any que corrém, en que 's ha esdevingut la sua mort en la present ciutat, transcorreueren setanta set anys y vintiset dias, los quals constituhiren la vida mortal del molt acreditat mestre compositor y professor, qual nom acabém de consignar.

Fill de pares cataláns que per las vicissituds de l' invasió francesa tingueren d' emigrar de Barcelona y que com moltes altrás families, se trasladaren á aquelles illes germanes, la ciutat de Palma fou la patria nadiuha de nostre artista, de la mateixa manera que dos anys després, també ho era del malaguanyat autor de la *Fattuchiera*, tant prematurament arrebatat del mon. Retornats sos pares á la ciutat comptal y mort l' autor de sos dias, comensá sos estudis musicals ab lo celebrat Ramón Vilanova, essentne per lo tant, un altre dels aprofitats deixebles, que com l' aludit Cuyás, l' Obiols, En Piqué, En Rovira, En Dominguez, y fins lo mateix Piferrer, gloria de la literatura patria, y altres que n' han contribuít al renom de tant acreditat mestre de capella de la Seu. Notables serían los avensos de 'n Tintorer en los seus estudis, per quant haventlos comensat als vuyt anys, apenas comptava los deu, que ja n' era conegut de tota la ciutat, ab lo motiu d' *En Peret de la Flauta*, degut á que tocava aquest instrument d' una manera notable dins d' una petita banda de noys que 's había organísat y també dins l' orquesta de la capella de música susdita quant no hi cantava de tiple. Setse anys tenia quant ab lo predit professor comensá á apendrer d' armonía y composició, seguintne las suas ensenyansas fins al any 32 en que marxá á Madrit. Un colp en la cort de la monarquía, entrá en lo Conservatori de Música y Declamació, continuantne en ell lo piano ab l' acreditat D. Pere Albeniz y la composició ab lo no menys renomnat D. Ramón Carnicer, paysá nostre y encarregat de dita assignatura. Al mateix temps lo mariscal de camp D. Joseph Joaquim de Virués li ensenyava son sistema de *Genefonía*. Al acabars aquell mateix curs del predit any, obtenia lo primer premi en la classe de piano.

Vingué lo cólera del 34 y 's traslada á París. Dos anys estigué en aquella capital y en son Conservatori continuá aquellas assignaturas dirigit per l' insigne Zimmerman y en 1836 passá á establirs á Lyó hont per espay d' un any obtingué lliadó diaria det famós prébere Francesch Listz. Durant dotze anys ressidí en aquella ciutat, desempenyantne la plassa de professor de piano de l' Escola Municipal, la qual junt ab las lliadóns que tenia privadament, l' ocupava setze horas diarias, segóns diu un de sos biógrafos.

Abandoná la Fransa en 1848 y retorná llavors á Barcelona d' hont ja no havia de mourers fixantse aquí la sua habitual residencia. Los concerts ab que 's doná á coneixer acreditaren que si hi havia en nostra ciutat professor que l' igualés no n' hi havia cap que li pasés al devant. No cal dir que aviat fou un dels professors més renomnats y en conseqüencia dels que tingueren més nombre de deixebles. Segurament no

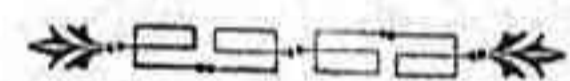
hauría ell mateix pogut comptarne los qui 'n reberen lliadóns d' art musical, en lo periodo de 43 anys que 'n empleá en l' ensenyansa desde son retorn del extranger fins al arribar al terme de son peregrinatje per la terra. Entre tants n' hi ha no pochi, que com los mestres Pujol, Martinez Imbert, Garcia-Mala, Parera, Marraco, (Ernest) y altres no menys distingits, confirman nostre assert.

Sos compromisos professionals tant en las lliadóns particulars com los inherents á las cátedras que desempenyá, ja á Lyó, conforme queda dit, com en lo Conservatori del Liceo, no foren obstacle pera que deixás perpétua recordansa de sos talents, en nombrosas obras que deixá escritas, las quals n' han merescut igual credit aquí, que en l' estranger y algunas li han valgut distincions tan assenyaldas, com lo titol de cavaller de la Legió d' Honor y la creu d' Isabel la Católica.

Catalunya qu' en la persona del Pbre. D. Domingo Arquimbau, pot oferirse á la consideració del resto de la Península entre tants il·lustres artistas músichs com n' ha produhit en lo que va de segle, l' únich espanyol que 'n ha obtingut lo titol de *Doctor en música*, pot també enorgullirse en aquest insigne artista que 'n acaba de perdre.

RAMÓN N. COMAS

Finis....

Un dia vas parlarme del desitj que tenías
Que á son terme arrivessin las nostras relacións,
Y jo, volguent complaure 't, vaig dirte que tindrias
De esperar ab paciencia que 'ls temps fossin més bons.

Han passat ja sis messos y veient que jo 'm guardo
De senyalarte 'l dia que lligarém lo llas,
Avuy me dius ayrada que si massa temps tardo
Creurás que só un bromista y á dida 'm donarás.

Ab franquesa confesso que de tú no esperava
Declaració tan seca ni avis tant mal donat,
Jo, fé en tos jurs tenia, més veig que m' enganyava
Puig ben clá ara 'm demostras que may m' has estimat.

Ja te 'n pots buscá un altre si tens tanta casera
Que 'l qu' es ab mi no hi pensis; no serè 'l teu marit
Perque trás que no m' aymas encar no tens espera,
Y jo, per casarme ara, no tinch un ral partit.

Podrás trobar un home de bossa més fornida;
Més, fidel com jo t' era, no 'n trobarás cap més...
¿Que 't torni 'ls teus regalos?... Si, dona, desseguida;
Trencada la paraula, ja no 'n tinch de fer rés.

Aquí tens la petaca, la faixa y la cadena...
Y en quant á alló altre, Rosa, que un jorn me vás doná
No esperis que t' ho torni per mes que 't causi pena...
¿Que alló es de aquellas cosas que no 's poden torná!...

MARANGI.

LOS ENAMORATS D' AVUY

Si es guapa, morena ó rossa,
ningú avuy día ho repara,
perque no 's mira la cara,
sino que 's mira la bòssa.

Teatros

CIRCO BARCELONÉS

Un plé sumament extraordinari obtingué la simpática Conxa Martinez en la nit de son benefici, sent agassatjada ab preciosos regalos de sos admiradors á més de la consabuda pluja de flors, en lo palco escénich.

La única novetat de la setmana ha sigut la representació de *Las doce y media... y sereno* en la que lo senyor Sanchez Mula ha acabat de afirmar nostra opinió vaticinada de ser un excelent tenor cómich, puig en lo personatge de *bailari* lográ donarhi un relléu desconegut fins avuy. Molt bé l'acompanyá lo senyor Posac y demés artistas.

Pera dimars estava destinat lo benefici del esmentat senyor Sanchez Mula, que á jutjar per las simpatias conquistadas es de creurer obtingué un plé.

La setmana entrant ne parlarém.

ROMEA

La funció que 'l dijous últim se doná en honor de don Frederich Soler resultá brillant. Van posarse en escena l'última obra seva *La rondalla del infern y Cura de moro*; al acabarse 'l drama lo senyor Soler fou objecte d' una ovació, puig infinitat de vegadas tingué de alsarse 'l teló entre generals picaments de mans, mentres que 'l escenari quedava alfombrat de coronas de llorer y rams de flors que 'ls admiradors li tiravan.

Divendres va fer son benefici lo senyor Moragas, estrenant son drama, arreglat al castellá ab lo títol de: *La fuerza del ejemplo*, que va obtenir un éxit satisfactori. L' autor-beneficiat tingué que presentarse várias vegadas al palco escénich.

En l' execució s' hi distingiren las senyoras Clemente (P.), Munné, Guerra, senyoreta Castillo y nena Daroqui (no Daroky com escriu *La Vanguardia*), y 'ls senyors Borrás, Labastida, Cebrián, Riba y lo Beneficiat.

Pera divendres s' anuncia 'l benefici del estudiós galán jove senyor Labastida, ab lo drama *Lo sublime en lo vulgar* y 'l juguet *Lanceros*.

Vingan beneficis.

NOVETATS

Dilluns va tenir llóch lo del apreciable actor senyor Pigrau ab las obras que la setmana passada anunciárem. Lo beneficiat reculli aplausos y algúns regalos, entre 'ls que recordém un licorer, un mirall artístich, una cartera pell de Russia y una petaca.

Dimars se feu la funció en honor del reputat dramaturg, senyor Ferrer y Codina ab la 23 representació de son últim drama *Magdalena*.

Lo teatro 's vegé sumament concorregut y 'l senyor Ferrer molt aplaudit y obsequiat ab varis y valiosos regalos.

Per dilluns vinent s' anuncia 'l benefici de l' actriu senyora Morera ab lo gueto drama *Treinta años, ó la vida de un jugador*.

¡Quina gran idea més colossall Ni la d' un autor que molts no coneixen.

Augurém un plé... en la galería dels morenos.

CATALUNYA

Simultáneament al entrar á formar part de la companyia la senyoreta Montes, ha rescindit sa contracta la senyoreta Gonzalez, determinació que han vist ab sentiment los admiradors d' aqueixa simpática artista.

En *El lucero del alba* la senyoreta Montes, ha sigut festejada de igual modo que quan actuava en lo teatro Principal, sent també molt aplaudida en *Las hijas del Zebedeo*, logrant se li fés repetir las *carceleras* del según acte. L' acompanyaren ab acert, l' incomparable actor bufo senyor Ruiz y los senyors Sanjuan y Gonzalez.

També s' ha reproduit de nou lo *Tio... yo no he sido* que á més del senyor Palmada s' hi distingí losenyor Ruiz ab acudits de la seva cullita.

Lo tant anunciat *El gran pensamiento* resultá una *fantolxada* que en altre temps ni s' hauria admés, pero are gracias al *bon gust* predominant y llibertats *artísticas* que 's permeten los actors en escena, hasta ha lograt alguna repetició.

¡Gran pensamiento! ¡Gran idea!

Se veu que los grans titols, resultan grans decepcions.

¿Y pera quan s' anuncia la *Gran mamarratxada*?

TÍVOLI

Acertada ha estat la Empresa ab l' ajust de la tiple cómica senyoreta Segovia, que tant brillantment debutá ab las cozegudas sarzuelas *Un gatito de Madrid* y *La Diva*, demostrant ab sa delicada escola de cant, ser la mateixa artista que tant admirá nostre públich l' any passat en lo teatro Gayarre.

En lo conjunt de *La Diva* s' hi observá falta d' unitat, á causa, sens dupte, de poch ensayos y precipitació ab que se posá en escena.

Dissapte s' estrená en aquest teatro *Las hijas del Zebedeo* logrant una execució molt regular y sent la senyoreta Segovia aplaudidíssima després de cantar las famosas *carceleras* que se veje obligada á repetir tres vegadas pera acallar los aplausos.

En la part declamada, trobém que exajera molt son personatge, ja que presenta un tipo de idiota á ia que tant sols es desmemoriada.

Ab lo refors de la esmentada artista, creyém que si la direcció logra poguer dar varietat als espectacles, aqueix teatro 's veurá molt concorregut en la próxima temporada de primavera.

GAYARRE

Poquíssimas vegadas las obras del inmortal Meyerbeer obtenen en nostres grans teatros un conjunt regular, per la necessitat de grans artistas y masses corals y orquestal; pero hem observat que lo que no logran los grans ho alcanzan los xichs, com ens ho ha demostrat lo quadro de modestos artictas, tots ells catalans, que actúan en aquest teatro.

Gli Ugonotti alcansá un conjunt sumament notable y molt superior al que podia esperarse, dats los económichs preus de entrada y localitat fixats.

Entre 'ls artistas, sobressortiren la senyoreta Fábregas que 'ns feu un patje Urbano de primera y 'ls senyors Lluriá y Mestres (S.) en los respectius personatjes de Raoul y Comte de Nevers.

També participá de la distinció del públich lo mestre senyor Petri (altre catalá) en lo grandió concertant final del según acte y otras pessas d' importancia que las dirijí ab gran acert y maestría.

Los demés artistas, si be no sobressortiren, lograren arrodonir lo conjunt.

CALVO-VICO

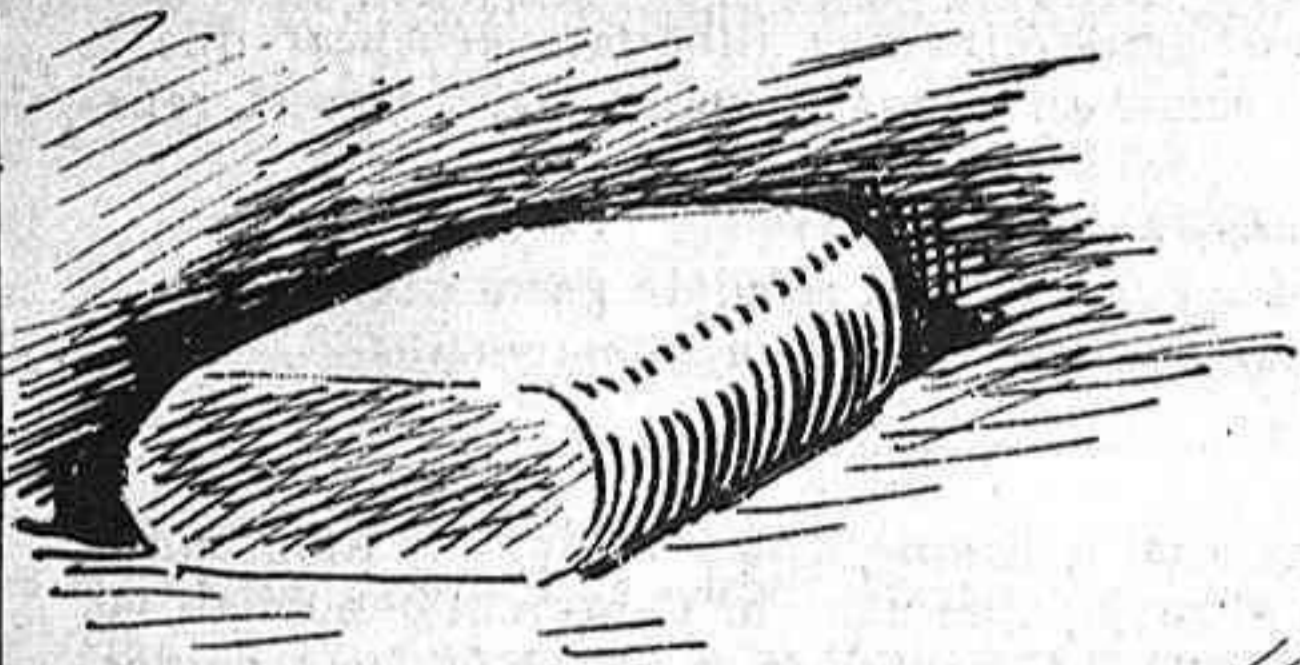
Lo jove y distingit actor senyor Buxens pot estar satisfet del diumenje passat que feu son benefici ab *La Carcajada*, logrant ab ella arrencar aplausos y conquistarse més simpatias de las que ja té alcançadas. Feu un «Andrés» molt passable.

Va estrenarse en aquest teatro un juguet, original del senyor Millá, titolat: *Un vestit nou*, que va fer riurer á la concurrencia, tenintse de presentar per duas vegadas en escena son autor.

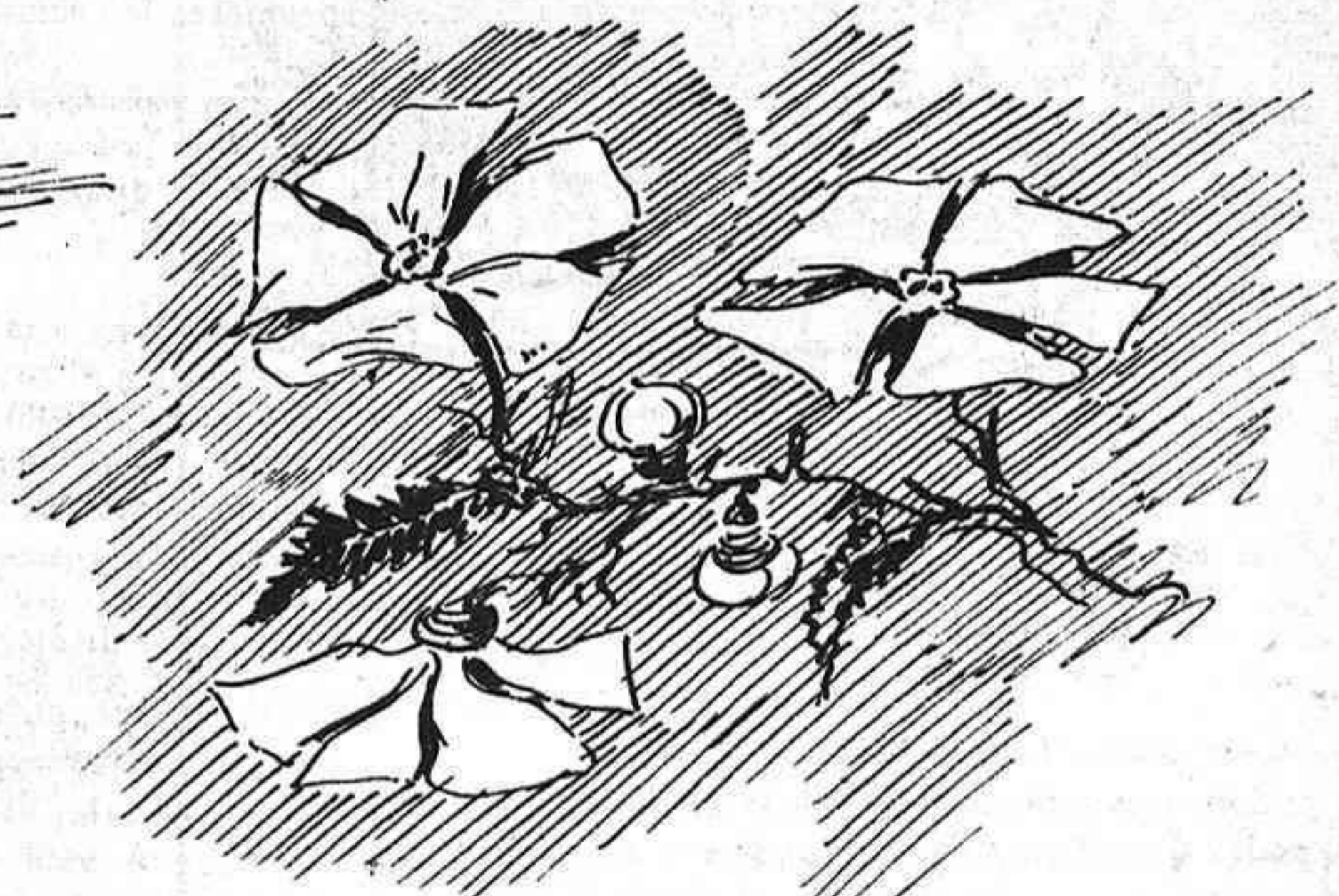
Per dissapte vinent s' anuncia 'l benefici del aplaudit actor cómich senyor Millá, ab lo drama en un acte *El Arcediano de San Gil* y 'l estreno de quatre obras de distingits autors, quals titols son: *Millá*, monólech escrit expofés pera lo beneficiat, per M. Riusec; *Un home de palla*, comédia en un acte, de nostre redactor senyor Ayné Rabell; *Morirse per una estona*, juguet cómich en un acte, de A. Guasch Tombas y 'l passillo *Esperant que surti*, original de J. Barbany y 'l Beneficiat.

UN CÓMICH RETIRAT.

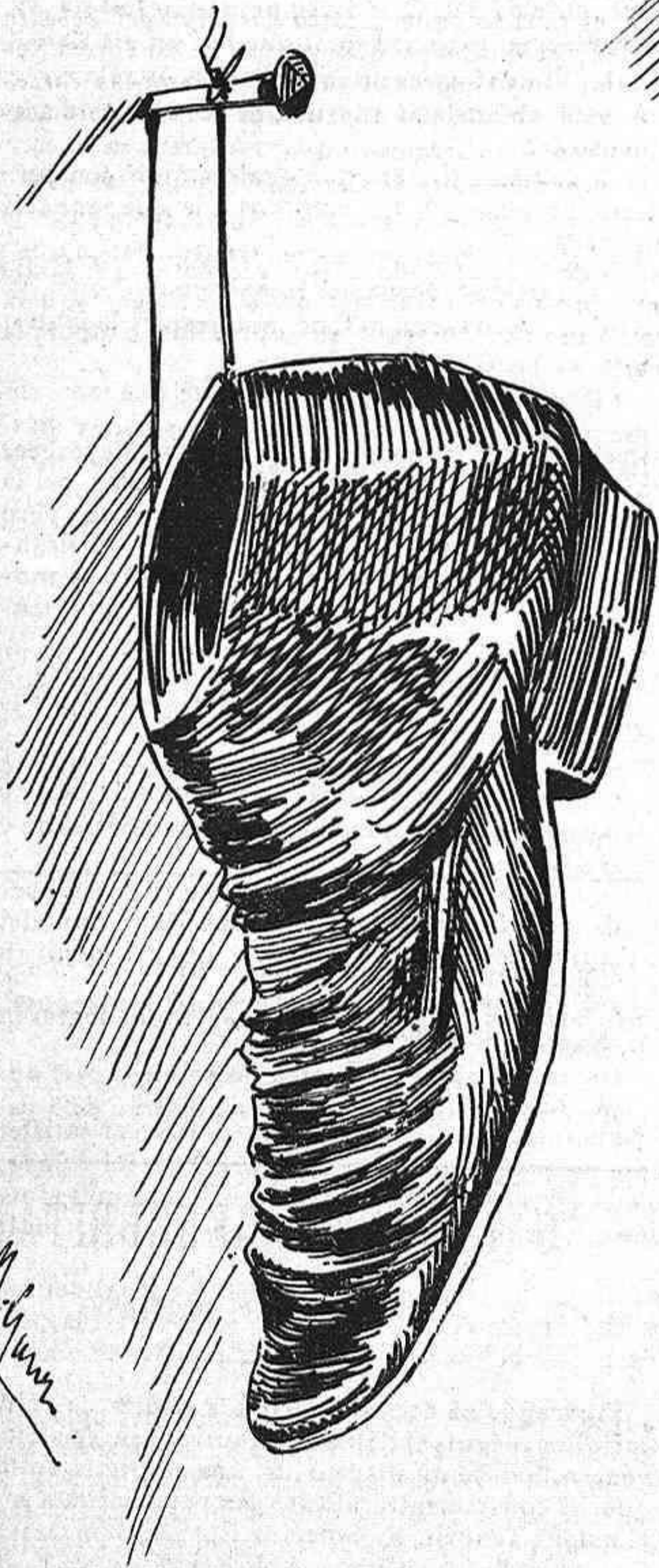
UNA ESSENCIA

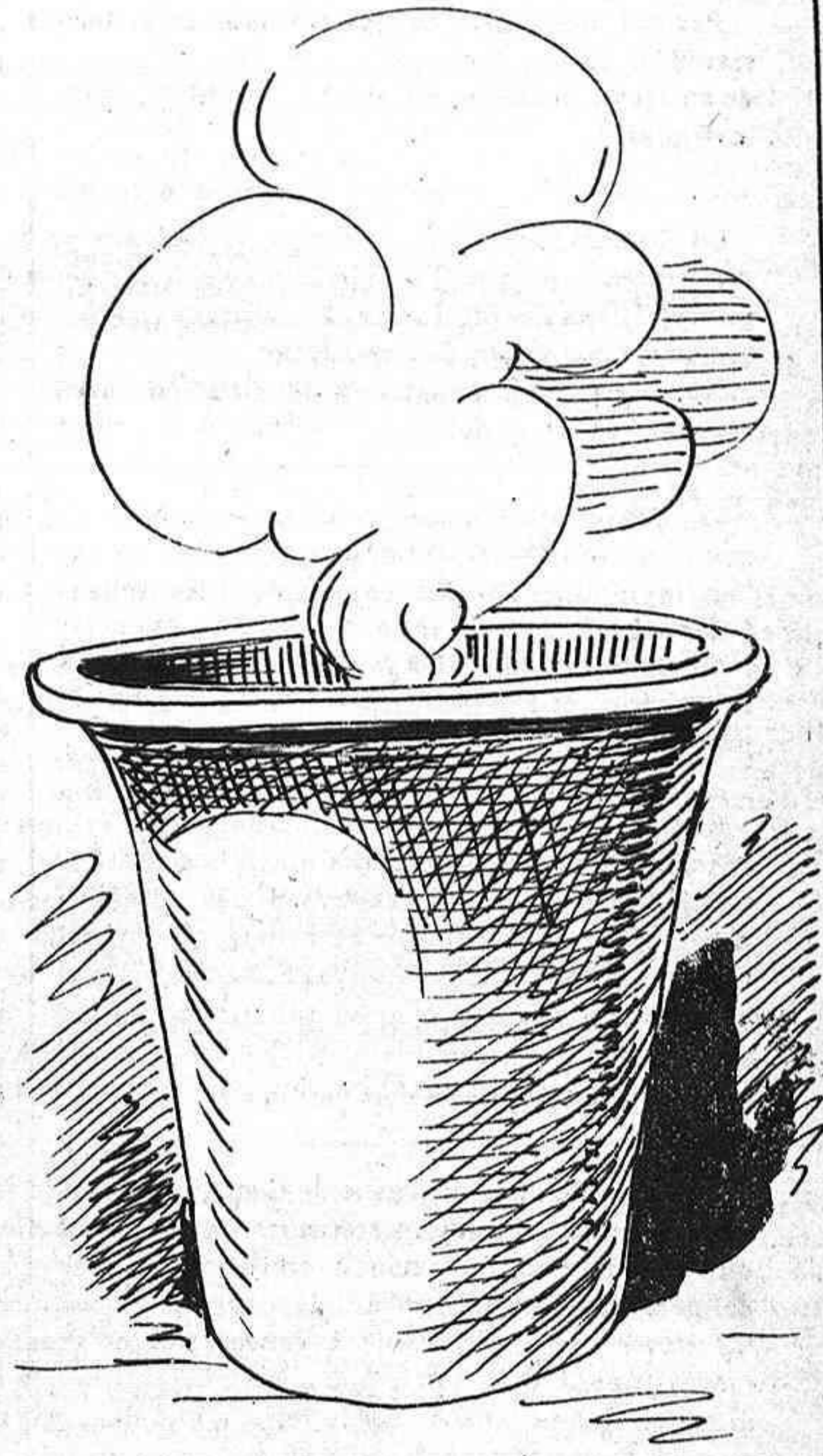
Pastilla dels Prnceps
Estúpits.

Lo primer dia fá olor
d' una flor... un xich passada.

Lo segón dia, fa olor
d' un sabatot.

Y 'l tercer dia fa
olor de fum de sabatots.

A París, aquest hivern, á causa del rigor del fret, tingueren de rompre 'l gel del Sena ab dinamita, lo qual va causar la destrucció d' una inmensa quantitat de peixos.

A fi de repoblar lo riu, s' hi tirarán 50.000 barbs, 40.000 truitas y 10.000 salmóns de California.

Com tots serán peixos grossos, al tirarlos al Sena no 's podrà dir: ¡Tira peixet! sino ¡Tira peixàs!

Per indicació del senyor Silvela, segóns se diu, han dimisit diferents governadors civils.

Per ara, no tinguin cap alegria 'ls nostres lectors que no siguin de Cadiz, Valladolid, Toledo y Oviedo; porque 'ls de aquestos quatre punts son los únichs que han presentat la dimissió.

En Castelar ha dit que admirava 'l liberalisme de l' actual situació, porque 'l senyor Cánovas, li semblava Robespierre; Silvela, Saint-Just; Pidal, Murat; y una senyora, á qui no vol anomenar, la Diosa Rahó.

No volguent anomenar á la senyora, 'ns quedém á las capsas.

Las celebritats d' aquestos últims días son un *Ternero*, que d' un salt se 'n ha anat del partit carlí al zorrillista; y 'l cacique tio *Pantorrillas*, que perquè las conservi ha dinat á Lhardy ab tres ministres.

Ternero y Pantorrillas son cosas de carn. ¡Vaya; ja no 's té cap respecte á la Quaresma! Si s' haguessen fet célebres per Carnestoltas, hauría sigut més propi.

En nostre número passat lo compaginador va descuydar-se inclourer la petita biografia que fem sempre del retrato que publiquem, y com hi anava 'l del popular actor Juli Ruiz volém que consti que dit artista, que trevalla actualment en lo teatro de Catalunya (Eldorado) es una notabilitat en la corda cómica la qual sab trenar á mida del seu gust, lo que li ha valgut la nombradía de que gosa avuy.

Queda donchs esmenat lo descuyt del compaginador.

En un poble de la provincia de Cadiz, una jova de 18 á 20 anys, resultá en estat interessant. Los amos d' ella, com que la tenían en molt bon concepte, no ho creyan á pesar del parer facultatiu. Arribá 'l degut temps, trucá á la porta 'l foraster y aquest va sortir á veure 'l sol, no sense que la mare tingués que sofrir una operació, perquè 'ls metjes digueren qu' en ella s' había repetit alló de... «avans del part, en lo part y després del part.»

Aixís ho publican los periódichs, y nosaltres trayém en consecuencia que, ó bé aquestos ó bé 'ls metxes, volen que cumplim aquesta quaresma *combregant* ab rodas de molí.

De resultas de l' acta de Almazán, sortiren del Congrés desafiats lo candidat derrotat y 'l vencedor.

Resultat dels arguments parlamentaris.

Diumenge al vespre en lo Palau del Bisbe, celebrarà una vetllada literaria musical l' Academia de Sant Tomás.

LA TOMASA no hi va tenir art ni part, porque en temps de Quaresma 'ns sembla que 'l divertirnos sería mal mira pels católichs.

Lluisa Michel, ha fundat en Lóndres una escola en la que s' ensenya gratuïtament á quaranta noys, l' anglés, lo francés, l' alemany, música, dibuix y altres distints coneixements.

Aquesta es la manera de fer propaganda sòlida.

Galantment invitats assistirem la setmana passada á la inauguració del Café-Restaurant-Cervesaria *Au Lion d' or*, establert en lo antich local que fou un día Café de las Delicias. Dit establiment honra als seus duenyos per la magnificencia ab que está adornat, per lo confort de que 'ls numerosos concurrents hi disfrutan, tant en la secció de Restaurant com en la de Cervesaria, puig tot está montat ab eximía elegancia y bon gust. 'L qu' entra en lo primer saló destinat á las begudas se creu transportat en una sala de castell feudal de l' época del Renaixement, qual pesa forma bonich contrast ab lo Café, que respira la fantasia dels pintors moderns.

Estém segurs de que 'ls propietaris de tant rich establiment veurán premiats los seus esforços en haver dotat á Barcelona d' un centro tant deliciós hont s' hi menjan los darrers adelantos culinarios.

Los felicitem, com també al intelligent *Chef de cuisine* que vá fernos passar una nit agradabilíssima.

Pera la próxima temporada de primavera ha sigut concedit lo teatro del Liceo á la Societat artística, la que ha tingut lo bon acert de encarregar sa direcció al reputat mestre senyor Rodoreda.

Felicitem als aymants de la bona música aixís com á la esmentada societat per tan acertat nomenament.

BIBLIOGRAFIA

Hém rebut lo volúm segón de *La Febrer d' or*, novela de costúms del nostre temps, original del reputat escriptor D. Narcís Oller.

Dit volúm ab lo que acaba la primera part de la obra, se troba en las principals llibrerías, al preu de 3 pessetas.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartolina, deguts al llápis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Puns suspensius, una escullida col·lecció en la que hi constan entre otras, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gyarre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, E. Mascheroni, L. Fontova, C. Bordalba, R. Nobas, Ll. Gorriz, Maria J. Massanés, M. Montes, J. Ruiz y P. Tintorer.

¿May dirian á Llagostera, quant se vá gastar en figas y ayguardént, lo día de las eleccions de diputats á Córts?

Ja 'ls hi diré, perquè may ho dirian. ¡1.200 rals!

¿Eh quin *menú* mes escullit pels interventors? ¡Debían quedar molt enfigassats! A no ser que ab las figas y l' ayguardent fessen com aquell pagés que quan tenia mitja pesseta comprava un quarto de pá y setse de vi.

Si aixís va ser no 'n tindrían la culpa ells de que las actas no brillessen per l' exactitut.

Llegim en las seccions d' anuncis de varis periódichs d' aquesta capital:

«Se ha descubierto un rapé llamado *Nasalina* etc., etc.

¡Quin descubrimient!

¡Quina *gran idea!*

Ni la de 'n Simonet.

Copiém de *Lo Catalanista* de Sabadell:

«Segóns veus llansadas á la publicitat, hi ha qui 's proposa crear un nou *Tratre Catalá Lliure*.

Si 'l nou Teatre Catalá havia de ser tan conseqüent com los dos actuals, més val que dormi eternament y no desparti may á la llúm pública.»

Tóquila company; veig qu' está enteradet de certas cosetas.

¿Oy?

Hi ha una partida pel cantó de Tortosa y un' altra pel Panadés.

Entre partits y partidas, aviat á Espanya no quedarà res senser.

L' actor senyor Virgili, de la companyia de Romea, passa á la de Novetats.

Després de dos mesos de malaltia y d' haber passat per mort, es natural que aquest artista 's bellugui per donar fé de vida.

Cosas del mon

SONET

La dona que aburrída s' abandona
á un pobre que ab promesas l' ha enganyada,
se veu per tot lo mon molt despreciada
y passa una existencia no gens bona.

En cambi la que fresca y ben grassona
viu contenta ab un rich amistsada,
pel mon es ben rebuda y respectada,
y te joyas, vestits, y 'l que ambiciona.

Lo que per l' una son plors y amarguras,
per l' altra no; per l' altra son dolzurás
que com flors en son cor sovint esclatan.

Y es perque en aquest mon que tan fa riure,
hi ha deshonras que al fi de pena matan,
y deshonras que encara fan reviuere.

A. ROSSELL.

DE FINESTRA A FINESTRA

Tenint la finestra oberta
ella cada tarde cús:
ell desd' una altra está alerta
contemplánsela ab abús.

Tendre y pur cs l' amor d' ella;
sempre inmens l' amor d' ell fóu:
per la séva mala estrella
hi há un abisme entr' ells; un póu.

La distancia que 'ls separa,
la pó d' ella y d' ell la pó,
fá que dintre 'l cor encare
guardin verge sa passió.

Y de finestra á finestra
aprofitant lo temps just,
sovint s' arma una palestra
de miradas, que don' gust.

Quan sens ell la cansoneta
de senyal, xiulant respón;
surten á la finestreta
del cel-obert y... ¡ja hi son!

No han llensat una paraula,
no han parlat pas may d' amor,
y sols mirantse, (no es falla),
s' estiman, qu' es un *primor*.

Si ell s' anima, ella s' anima;
si ell somriu, ella somriu;
ella pensa—«¡que m' estimal!»—
—«¡que m' estimal!»—també ell diu.

Y es molt cert que 'ls dos se volan,
cert com si s' ho haguessin dit:
si sofreixen, s' aconsolan
mirantse de fit á fit.

Si ab mirarse prou no 'n tenen,
s' apartan, hi hán ocasions,
y sense veurers' s' entenen
lent *música* de petóns.

Ella tanca la finestra
aixís que 's fá fosch tot just...
y s' acaba la palestra
de miradas que don' gust.

L' endemá tornan á estarse
á las finestras tots dos,
mirantse sense cansarse
y perden un temps preciós.

Y estimantse aixís ells viuen
gosant d' un modo especial...

...que me 'n diuen, que me 'n diuen
d' aqueix amor *finestral*?

PEPET DEL CARRIL.

Telegramas

Madrid 15.—12 matí.—Ab motiu del benefici de la Tubau, que posá en escena *La dama de las Camelias*, se li ha regalat un birrete ab los colors de totas las facultats, acompanyat d' un títol de «Doctora en l' art escénich.» Han fet aquesta *comedia*, los senyors Castellar, Cánovas, Zorrilla, Echegaray, Nuñez de Arce, y molts d' altres firmants del títol.

GUASSA.

Roma 15.—Sembla que l' *áliga* alemanya vol torná á picá en las Carolinas.

Aquest aucell de rapinya farà presa ab lo seu béch, si 'l lleó no li ensenya las dents.

A. LERTA.

Principal, 15.—Lo senyor Bolero enjega 'l mort al senyor Flagell; y aquest l' enjega al altre. Los abanats no 'n treuen cap profit d' aquest joch de pilota.

MIS ERÍAS.

—Ja que vosté s' hi empenya, pendré un tall.
 —Si senyora perque la conversa 's va fent llarga.
 Prengui un bossi y continuarem allá ahont hem quedat.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Consonant es ma primera,
 ma segona musical,
 més del any es ma tercera
 y un peix es mon total.
 J. BEA.

II.

La primera es animal,
 la segona negació,
 es la tercera vocal
 y ma tot embarcació.
 RAMÓN COSTA.

GEROGLIFICH

X
 Sensibilitat
 Inteligencia Voluntat
 blat
 I I I I
 BOR
 LI LI
 IN
 IV
 er er
 I
 tat tat
 J. CASADEVALU MULLEBAS.

MUDANSA

La Total á Tot va aná
 la passada primavera,
 y á mí, que soch son jermá,
 me va dur una cartera
 que dos duros li costá.
 F. CARRERAS P.

ANÁGRAMA

En lo tot del Vallés,
 un se cruspia un pardal
 quan de prompte vegé l' Agnès
 y ni doná una total.
 P. MORA GALLART.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9—Nom de dona.
 1 2 3 4 5 6 7 8— » de home.
 6 9 3 0 8 7 9— » de dona.
 8 2 5 6 5 4— »
 1 2 3 4 9— »
 4 7 3 9— »
 9 6 9— »
 4 2—Nota musical.
 8—Consonant.
 5 4—Mineral.
 4 0 8—Moneda.
 8 5 8 9—Nom de dona.
 2 8 2 6 9— »
 3 2 9 3 4 5—Centre de diversió.
 1 7 2 4 5 8 9—Poble catalá.
 1 8 9 3 2 4 7 9—Carrer de Barcelona
 3 9 1 7 6 2 4 7 9— »
 CINTET BARRERA.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada I.—Pi-la-ri-ca.
 » II.—Si-mión.
 Sinonimia.—Cinta.
 Logogrifo numèrich.—Caldesón.
 Trenca-caps.—La creu de la Masia.
 Quadrat de paraulas.—

C L O T
 L I R A
 O R A N
 T A N A

Geroglifich.—Per peras un perer.
 Quadrat numèrich.—

6	7	2	4
4	2	7	6
7	6	4	2
2	4	6	7

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 ptas
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranger id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "
" atrassat.	0'20 "

NOTA.—Tota reclamació podrà dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.

LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.
 Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña.